

Månadsbrev till Ekumeniska Kommuniteten i Bjärka-Säby

juni 2011

Kära systrar och bröder,

Mellan hägg och syren reste vi, en grupp pingstväänner och katoliker, till Rom för samtal och ögonöppnande möten. En ny fas inleddes i den officiella dialog som sedan 2003 pågår mellan Katolska kyrkan och Pingströrelsen i Sverige. Det blev intensiva och märkliga dagar, och jag vill inleda månadsens brev med en liten rapport från vårt besök i Rom och då i synnerhet i Vatikanen.

Det har varit ett privilegium att få delta i denna dialog mellan våra kyrkor, unik i sitt slag; jag har gång på gång upplevt våra möten som andliga höjdpunkter. Samtalen har omgetts av bön och från första början utmärkts av en påtaglig vilja till förståelse. Vi har besökt varandras miljöer och en personlig vänskap har djupnat genom våra möten. Kanske är just det något av det viktigaste för att vår tids ekumenik skall bära frukt. I den grupp som representerar Pingst i Sverige finns erfarna pastorer och teologer, bland andra den nu 80-årige Olof Djurfeldt, som i många år var chefredaktör för tidningen Dagen och hör till vår rörelses pionjärer. Inte minst Djurfeldts insats och hållning i dialogen har gjort djupa intryck på mig personligen. Här har jag på nära håll lärt mig åtskilligt om hur en människa som är trygg och rotad i sin egen tradition också kan möta den andre med respekt, öppenhet och en stark vilja att förstå – en hållning fri från ängslan och polemik, ett sinne öppet för att se och upptäcka nytt. Jag har känt mig stolt över att få vara pingstvän vid Olof Djurfeldts sida.

Till skillnad från debatter och diskussioner, där vi ständigt vill få övertaget och framhålla hur rätt vi själva har i förhållande till vår motpart, handlar dialog inte om att försöka övertyga eller övertala den andre. Dialogen har ett enda syfte: att söka en djupare förståelse av varandras ståndpunkter och förhållningssätt, och därmed en ömsesidig respekt. Som kristna är vi av evangeliet förpliktade att bemöta alla människor

med respekt och vördnad, oavsett vilka åsikter de har. Det gäller i synnerhet i relation till våra bröder och systrar i olika delar av den kristna kyrkan.

I dialogen mellan Pingst och Katolska kyrkan i Sverige, som inleddes genom beslut i respektive kyrkoledningar, har vi kunnat glädjas åt denna genuina vilja att förstå varandra, samtidigt som vi inte väjt för de svåra teologiska frågorna. Det kan röra helgonens roll, vördnaden för Maria, förhållandet mellan ämbete och karisma. Under samtalen har en hel del fördomar och missuppfattningar undanröjts. Det har både blivit tydligt vad vi har gemensamt och var vi skiljer oss åt.

Under vårt besök i Rom stod flera viktiga möten på programmet. Ett av dessa var besöket hos det så kallade *Påvliga rådet för främjandet av kristen enhet*. Hos Vatikanens företrädare mötte vi här en värme och ödmjuk hållning som berörde oss djupt. Hos många i dagens katolska kyrka finns en uppriktig önskan att lyssna också till de yngre kyrkorna, att bejaka oss som bröder och systrar i Kristus och finna vägar till ett närmande som inte bygger på den enes underdånighet under den andre. För en del kan det tyckas som självklart, men man får inte glömma att det inte var länge sedan det var vanligt att katoliker betraktade pingstvännen som en sekt, och pingstvännen liknade Katolska kyrkan vid "den stora skökan" i Uppenbarelseboken. Föreställningar som dessa lever kvar och kan ibland vara djupt rotade, något vi märkt på en del av de hätska reaktioner som väckts i mediadebatten genom vårt gemensamma besök i Rom.

En av höjdpunkterna under dagarna i Rom var den audiens som påven Benedikt XVI:e gav på Petersplatsen onsdagen den 18 maj. Till vår överraskning kommenterade påven offentligt, inför de många tusen som var samlade, den svenska dialogen mellan pingstvännen och katoliker, uppmuntrade oss att fortsätta och framhöll denna dialogs betydelse för strävan efter kristen enhet. Efter audiensen växlade våra två kyrkoledare, biskop Anders Arborelius och pastor Pelle Hörnmark några personliga ord med påven. Här skrevs kyrkohistoria – det var första gången som en officiell ledare för en av världens pingströrelser personligen mötte påven. På internationell nivå har det sedan flera decennier pågått en dialog mellan den pentekostala rörelsen och Katolska kyrkan, men den svenska dialogen är den enda i världen av sitt slag på det nationella planet.

Naturligtvis skall inte officiella händelser som dessa överskattas, men de har ett viktigt symbolvärde. När kyrkoledare närmar sig varandra och för uppriktiga och respektfyllda samtal ges viktiga signaler till lekmännen: frågan om enheten tas på allvar, och lyfts fram som en central angelägenhet. Strävan efter kristen enhet, också mellan kyrkor som tidigare befunnit sig långt ifrån varandra, hör till de mest hoppfulla tecknen på den Helige Andes oförutsägbara verk i vår tid. När vi nu på nytt närmar oss pingstens stora högtid, påminns vi om hur Andens utgjutande på kyrkans första pingstdag var en överväldigande manifestation av enhet: språkförbistring från Babel övervanns och människor förstod varandra på ett nytt sätt när Anden strömmade in i deras hjärtan.

*

För oss som kommunitet är bönen om enhet, och arbetet för att synliggöra den kristna enheten, inte en andrahandsfråga. Det utgör trons viktigaste krav och måste få ha hög prioritet i vår gemenskap. Vi tillhör olika kyrkor och samfund – samtliga kyrkofamiljer finns nu representerade i vår kommunitet – och vi önskar så långt möjligt förbli dessa trogna, samtidigt som vi förenas av tron att Kristi kyrka djupast sett är en och odelad, såsom Kristus inte kan vara delad. Därför är splittringen en allvarlig synd, en *skandalon*, som stöter bort många från evangeliet. Helandet tar sin början när vi i våra hjärtan godtar våra systrar och bröder med andra uttryckssätt och annan tillhörighet. Denna hjärtats omvändelse behöver sedan synliggöras – först då blir enheten synlig.

Den 1 juni är det tre år sedan Ekumeniska Kommuniteten i Bjärka-Säby konstituerades i sin nuvarande form, och de första löftena gavs. Det skedde på pingstdagen 2008. Vi är i dag 80 medlemmar i kommuniteten och novitiatet består av 38 personer. Åtskilliga av noviserna kommer att avge sina högtidliga löften söndagen den 14 augusti i samband med vårt generalkapitel. Vi är fortfarande en ung gemenskap, en rörelse i vardande, som behöver reflektera tillsammans över vår identitet, vår väg och vår vision som kommunitet. Vilka är vi och varför finns vi? Vad vill vi tillsammans verka för och vart är vi på väg?

Människor som på olika sätt kommer i kontakt med kommuniteten ställer ofta frågor av det slaget. Här vill jag försöka ge några svar utifrån en del av de vanligaste frågorna jag möter.

*

Vad för slags komunitet är Ekumeniska Kommuniteten i Bjärka-Säby?

– Vi är en *lekmannakommunitet*, inte i första hand en komunitet för präster och pastorer (även om det finns åtskilliga av dem i vår gemenskap). Inte heller är vi ett kloster i vedertagen mening. Basen i vår gemenskap utgörs av människor med skilda kallelser och uppdrag, personer som bor på olika håll i Skandinavien och tillhör olika kyrkor. Gemensamt för oss alla är ett trons igenkännande i mötet med den spiritualitet som präglar bönen, retreaterna och gudstjänstlivet i Bjärka-Säby. Det har väckt en önskan att vara en del av en gemenskap som hämtar andlig näring ur gemensamma källor. Tillhörigheten till komuniteten, och förpliktelsen att följa den andliga regeln, är ett stöd för oss att leva i Kristi efterföljd i den vardagsverklighet som är vår.

Vilka är komunitetens viktigaste förebilder?

Vår gemenskap har inte formats i ett vakuum, utan i möten med andra komuniteter. Flera kloster har varit viktiga inspirationskällor. Under de senaste fem åren gäller det inte minst vänskapen med Monastero di Bose i Italien. I vårt gudstjänstliv har vi tagit emot inspiration även från komuniteterna i Paulosklostret i Egypten och Mar Musa i Syrien. Samtidigt finns en väsentlig skillnad i förhållande till dessa gemenskaper. I mötet med komuniteten i Bose har vi igenkänt en ekumenisk spiritualitet gestaltad i den västeuropeiska kultur som vi själva är en del av. Det har varit uppmuntrande och viktigt. Vi har inspirerats av kärleken till Bibeln och till gudstjänsten. Men Bjärka-Säby är inte ett kloster och därför kan Bjärka-Säby inte bli eller förväntas vara ett "svenskt Bose". Varje komunitet behöver finna sin identitet och sin speciella kallelse.

Till sin form har vår komunitet större likheter med en del av de lekmannakommuniteter som växt fram under de senaste femtio åren i olika delar av Europa, några av dessa i efterdyningarna till den karismatiska förnyelsen i den katolska kyrkan. Dit hör de franska komuniteterna L'Emmanuel och Chemin Neuf, liksom de italienska komuniteterna St Egidio och Focolare, som idag finns på många håll i världen. Eller komuniteten knuten till Iona utanför Skottland. Alla dessa gemenskaper,

eller andliga rörelser som det i egentlig mening handlar om, har olika betoningar, nådegåvor och kallelser, men vissa drag är gemensamma. Dit hör inte minst lekmännens viktiga roll. Det är kommuniteter för "vanliga" kristna. En annan är att bönen alltid utgör kommunitetens hjärta. Det underströk några av bröderna och systrarna i St Egidio, när vi från den Pingst-Katolska dialogen besökte dem i Rom. St Egidio har en särskild kallelse till de fattiga och till arbetet med fredsfrågor. Men som en av systrarna uttryckte det: "Den dagliga vespern Trastevere är hjärtat i vår kommunitets liv."

Ytterligare en gemensam nämnare är att samtliga dessa lekmannakommuniteter har en *plats* – ibland flera – som utgör centrum för kommuniteten. I flera fall finns på dessa platser celibatära boendegemenskaper. Men det är framför allt familjer och personer med egna hushåll, det kan vara änkor och änkemän, men inte minst unga människor som hängivet vill tjäna Gud, som utgör kommuniteternas bas.

Vilken betydelse har Bjärka-Säby och Nya Slottet för Ekumeniska Kommuniteten?

En mycket stor betydelse, vilket redan kommer till uttryck genom att ortsnamnet Bjärka-Säby också finns i vår kommunitets namn. Det är i Bjärka-Säby kommuniteten har växt fram, och samtliga som tillhör kommuniteten gör det därför att man på olika sätt kommit i kontakt med livet i Bjärka-Säby och på Nya Slottet. Men meningen är därför inte att så många som möjligt skall flytta till Bjärka-Säby. En del har gjort så eller är på väg att göra det därför att de upplevt det vara Guds väg för dem. Det gläder vi oss självfallet åt; eftersom vi har vårt centrum här främjas stabiliteten i hela vår gemenskap genom de människor som bor och lever i Bjärka-Säby och dess närområde.

Varje andlig rörelse behöver för sitt liv och sitt uppdrag en plats, ett inspirationscentrum och en miljö som kan tjäna kommuniteten och alla som söker sig till den. Det svartvita fotografiet i Nya Slottet entré, från unglyrkorörelsens ledarkonferens som hölls här 1913 är en påminnelse om detta. Ungkyrkorörelsen, vars oomstridde ledare var Manfred Björkquist, var när kortet togs 5-6 år gammal. Den genomgick en period av prövning och till viss del kris i samband med Bjärka-Säbymötet 1913. Det var framför allt en fråga som behandlades vid detta tillfälle: behovet av en tydlig plats för

rörelsen. Ett par år senare fick Manfred Björkquist klart för sig att den platsen skulle ligga i Sigtuna. Tillsammans med sin vän, godsägaren Oscar Ekman, byggde han upp Sigtunastiftelsen, som kom att spela en avgörande roll som andlig härd i svensk kristenhet, i synnerhet under dess första halvsekel. Men även i dag finns där ett rikt kulturellt och andligt liv. Sigtunastiftelsen skapades framför allt med tanke på lekmännen i kyrkan, det var deras förnyelse och fördjupning i tron som Manfred Björkquist så starkt verkade för. Där startade han *Vår Lösen*, den tidskrift som blev rörelsens organ, inbjöd till bibelkurser, ledde det dagliga gudstjänstlivet och sände ut människor att verka för de lokala församlingarnas förnyelse. Bjärka-Säby som plats har i dag en liknande betydelse för Ekumeniska Kommuniteten som Sigtuna på sin tid hade för ungkyrkorörelsen.

Har Ekumeniska Kommuniteten i Bjärka-Säby planer på att bygga ett kloster?

Nej, några sådana planer finns inte, om vi menar ett kloster i traditionell mening. Redan Manfred Björkquist använde begreppet "evangeliskt kloster" om Sigtunastiftelsen och hämtade arkitektonisk inspiration från italienska kloster, men han tänkte sig aldrig ett kloster av traditionellt slag. Begreppet "kloster" har rent språkligt betydelsen "avskild plats", och skulle i och för sig kunna användas i vidare bemärkelse. Jag tror dock det är klokt att reservera ordet för vad det representerar i kyrkans tradition: ett kloster är en plats där en monastisk, celibatär gemenskap bor, lever och verkar. I den meningen finns inga planer att bygga ett kloster i Bjärka-Säby. Däremot har vi redan i vår regel uttryckt att vi vill ge stöd åt celibatära kallelser, när och om dessa gör sig gällande. Det kan ske genom att vi som kommunitet bidrar till att möjliggöra för människor att finna utrymme och gestalt för ett gemensamt liv. Om sådana gemenskaper växer fram behöver de tid att gro och kan inte förväntas bära kommuniteten som helhet eller utgöra dess kärna. Kommunitetens bas måste även i fortsättningen, så långt det i dag är möjligt att överblicka, utgöras av lekmännen. Därför gläder vi oss över fler familjer och unga makar som bosatt sig i Bjärka-Säby och som hängivet engagerar sig för vår gemensamma vision och i gudstjänstlivet. En särskild glädje är det också att se allt fler barn i vår gemenskap och våra gudstjänster.

Kommuniteten har alltså inga planer på att bygga något kloster. Däremot ser vi behovet av ett eget hus för kommuniteten, som kan tjäna de olika behov vi har i dag. Vi har fått ta emot ett par generösa penninggåvor, avsedda att möjliggöra för oss att förvärva en egen fastighet, och har fattat beslut om att ta initiativ för att förverkliga det. Det kan ske på två sätt: antingen genom att vi köper ett befintligt hus som kan utvecklas, eller genom att vi bygger något helt nytt. Kommunitetsrådet har förordat det senare alternativet, och det är därför i den riktningen vi just nu söker oss.

Vilken roll kommer Nya Slottet att få för kommuniteten i framtiden om Ekumeniska Kommuniteten i Bjärka-Säby har ett eget hus som utgör dess centrum?

Vi tror att Nya Slottet kommer att förbli en central mötesplats för kommuniteten. Det är här gudstjänstlivet har sitt centrum och det är på Nya Slottet retreaterna hålls. Inget av detta skulle förändras om vi får ett eget hus. Men Nya Slottet tillhör Sionförsamlingen, som visar oss stor generositet, och kommuniteten är "gäster" på slottet. En begränsning ligger bland annat i möjligheten för fler att delta i fraternitetslivet under kortare eller längre perioder. Ett eget hus skulle bli en naturlig plats för fraternitetsliv inom kommuniteten i framtiden. Vi skulle därmed kunna göra det möjligt för fler att tillbringa kortare eller längre perioder i det formerande liv som det är att leva fraternitetsliv av det slag som i dag sker på Nya Slottet. Det skulle också innebära större självständighet för dem som tillhör fraterniteten. Ett eget hus skulle även fylla andra behov som kommuniteten har, till exempel möjligheter till skapande arbete av olika slag, odlingar med ekologisk profil, gästverksamhet med mera. Men låt oss komma ihåg att detta ännu ligger på tankestadiet, och vi har för tillfället ingen befintlig mark där vi skulle kunna börja bygga något ändamålsenligt. Här ber vi om Guds ledning.

Hur blir det med Landamäre i framtiden?

Vi tar ett år i taget, och kommer inom kort att förnya kontraktet på Landamäre för ytterligare ett år. Landamäre, som är beläget drygt två kilometer från Bjärka-Säby samhälle, fyller till viss del den funktion som ett framtida kommunitetshus kan få. Här kan vi bereda plats för personer som tillhör kommuniteten att bo, leva och verka i

Bjärka-Säbyområdet med nära anknytning till Ekumeniska Kommuniteten. Ett sådant hus behövs i dag eftersom efterfrågan på lägenheter i Bjärka-Säby är större än tillgången. Landamäre är dock ett hus som vi hyr av en av familjerna Ekman, och vi ser det därför inte som ett hållbart alternativ på sikt.

Vilket förhållande har Ekumeniska Kommuniteten i Bjärka-Säby till tidskriften Pilgrim och Johannesakademien?

En mycket nära relation, organisk men inte organisatorisk. Tidskriften, kursverksamheten genom Johannesakademien liksom dess bibliotek ägs av en fristående ideell förening med namnet *Föreningen Johannesakademins vänner*. Men Pilgrim är den tidskrift som i hög grad formulerar och ger näring åt den ekumeniska spiritualitet som vi vill leva i och av. Johannesakademien bidrar med fördjupning i den tidiga kyrkans liv, i synnerhet dess östliga tradition, och är därför en inspirerande och viktig studiemiljö för oss som tillhör kommuniteten. Det ekonomiska ansvaret för dessa verksamheter vilar på en erfaren styrelse, den ideologiska profilen och andliga visionen formas av tidskriftens referensgrupp och av Johannesakademins ledningsgrupp. Här finns kompetens och erfarenhet av ett slag som betyder mycket för oss. Det vore dock inte förvånande om dessa verksamheter i framtiden länkas ännu närmare till kommuniteten.

Så långt några försök till svar utifrån en del av de frågor jag mött både från er som tillhör kommuniteten men också från andra vänner som kommit i kontakt med Bjärka-Säby. Om någon har ytterligare frågor kring det som här berörts, eller annat, som rör kommunitetens liv, får ni gärna höra av er till mig personligen.

*

Vi är nu på väg mot Kristi himmelfärds dag och pingst, de två högtider som påsktiden kulminerar i. Pingsten är i synnerhet en viktig fest för oss som gemenskap, och vi välkomnar alla som har möjlighet att komma hit och fira pingsthelgens gudstjänster. Utöver dessa har vi inget särskilt program under pingsthelgen. På pingstaftons morgon möts kommunitetens styrelse, och vi kommer även senare under den dagen att ges möjlighet att dela gemenskap på olika sätt. I pingstdagens festmessa gläds vi över att få

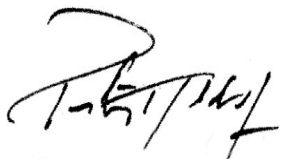
vara med om en barnvälsignelsehögtid, då Ingrid och Emanuel Eriksson i församlingens mitt bär fram sin son, Olle, frukten av den bröllopsfest som firades här på pingstdagen 2010!

Som ni alla vet har vi flyttat komunitetens årsmöte, liksom löftesförnyelse och löftesavläggelsen till augusti, då vårt sommarmöte med generalkapitel hålls. Söndagen den 14 augusti blir en stor högtid för oss, då båda våra visitorer finns på plats. För er som önskar bo här under sommarmötet, eller enbart under helgens generalkapitel, är det hög tid att anmäla sig. Bifogat finns programmet för mötet och en del annan information.

Jag vill redan nu nämna om att liksom under de senaste åren pågår gudstjänstlivet hela sommaren. Under perioden 23 juni-14 augusti firas tre dagliga tideböner: Laudes kl 7, middagsbön kl 12 och vesper kl 18 (med undantag för vårt sommarmöte då vespern ersätts av en kvällsgudstjänst). Samtliga tideböner firas under denna period i Övre salen, förutom under sommarmötet då vi är i kapellet. Söndagens mässa firas som vanligt i Slottskapellet kl 8 med efterföljande kyrkfrukost i caféet, likaså onsdagens liturgi i Övre salen på ordinarie tid kl 18.

Så vill jag önska er alla en välsignad pingsthögtid med förnyelse och glädje i den Helige Ande!

I Kristus djupt förbundne,

P.S. Ett särskilt tack vill jag rikta till dem av er som de senaste åren återkommande uppmuntrat mig att försöka samla en del av vad jag under åren skrivit i månadsbrevnen om kyrkoåret i bokform. Den gångna vintern har jag arbetat en del med det. Men den bok som nu utkommit på Libris förlag, *Heligt år*, som är en vandring genom kyrkoåret, hade knappast kommit till utan er uppmuntran. Tack!